

Arjen ohessa

Prosessin merkitys taiteellisessa työskentelyssä

LAB-ammattikorkeakoulu

Kuvataiteilija (AMK)

2024

Eevi Palonen

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Julkaisun laji	Valmistumisaika
Eevi Palonen	Opinnäytetyö, AMK	2024
	Sivumäärä	
	23	
Työn nimi		
Arjen ohessa		
Prosessin merkitys taiteellisessa työskentelyssä		
Tutkinto ja koulutusala		
Kuvataiteilija (AMK)		
Toimeksiantajaorganisaatio		
LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyössä tutkitaan jokapäiväisen arjen toistuvia toimintoja ja tapahtumia, sekä tapoja niiden dokumentointiin ja näkyväksi saattamiseen. Taiteellisessa produktiossa luotiin rutiini, jonka avulla mitattiin nukahtamiseen menevää aikaa piirtämällä. Teoreettisessa osassa avataan prosessitaidetta ja prosessin merkitystä lopullisessa taiteoksessa.</p> <p>Taiteellinen produktio koottiin 180:stä A5 kokoisesta lyijykynäpiirroksista 1.9.2023–26.2.2024. Piirrosten kuvamaailma on ei esittävä ja lopputuloksen kannalta epäolennainen. Sen sijaan tapa, jolla piirroksien avulla kerättiin tietoa, oli olennainen osa teosta.</p> <p>Esille asetetaan kokonaisuus, jolla tuodaan esille prosessi piirtämisen takaa. Papereihin tallennettiin tapahtuma yksityisestä performanssista, josta jokainen piirros on oma itsenäinen todisteensa. Samalla teos näyttää yhden näkökulman matkasta kohti opinnäytetyön valmistumista.</p>		
Asiasanat		
nukahtaminen, piirtäminen, arki, prosessi, prosessitaide		

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Eevi Palonen	Thesis, UAS	2024
	Number of Pages	
	23	
Title of Publication		
On the side of the everyday life		
The importance of process in artistic work		
Degree, Field of Study		
Bachelor of Culture and Arts, Fine Arts (UAS)		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
LAB University of Applied Sciences		
Abstract		
<p>The thesis explores the repetitive activities and events of the everyday life. And ways to document or otherwise make them visible. The artistic production contains a created routine, that measured the time that it takes to fall asleep. Measuring was taken place by drawing. The theoretical part opens the process art and the importance of process in the final artwork.</p> <p>The artistic production was composed of 180 A5 pencil drawings created between 1.9.2023–26.2.2024. The imagery was non-representational and irrelevant to the final outcome of the drawings. Instead, essential part of the artwork was the process behind how the information was gathered to the drawings.</p> <p>The entity of drawings that were put on display brings up the process behind drawing. An event was recorded to each paper via private performance. Each drawing is its own independent evidence of the performance taken place. At the same time, the artwork was shown one kind of perspective of the journey towards the completion of the thesis.</p>		
falling asleep, drawing, everyday life, process, process art		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Prosessista	2
2.1	Prosessitaide.....	2
2.2	Piirtäminen ja prosessi	3
2.3	Sitoutumisen näkökulma	4
3	Taiteellinen prosessi.....	6
3.1	Osaksi arkea	6
3.2	Esittävyys	7
3.3	Epäröinti, kyseenalaistaminen ja päätös sitoutumisesta	8
3.4	Havainnot	9
4	Tekniset ratkaisut.....	11
4.1	Esillepanokokeilut.....	11
4.2	Hylätyt kiinnitysvaihtoehdot	12
4.3	Teipit	13
4.4	Järjestys	14
5	Piirrän, kunnes nukahdan	15
5.1	Ripustuksen valmistelu	15
5.2	Piirrän, kunnes nukahdan	19
6	Yhteenveto	22
	Lähteet	23

1 Johdanto

Arki sisältää tiedostettua toimintaa, jolla on jokin päämäärä. Näiden tapahtumien väliin jää paljon huomaamatonta toimintaa, jota joko ei huomata tai se sivuutetaan merkityksettömänä. Joitain vaiheita ei edes yksinkertaisesti pysty havaitsemaan. Opinnäytteen taiteellisessa osassa lähdän tutkimaan yhtä tällaista välivaihetta nukahtamisen kautta.

Opintojeni aikana olen löytänyt suunnan työskennellä jäljen ja arkeni havaintojen kanssa. Minua kiinnostaa erilaiset tavat, miten voin tallentaa tai tuoda tapahtumia näkyviksi, nähdä minkälaisia jälkiä on mahdollista saada irti arkisista asioista hyödyntäen eri materiaaleja ja tekniikoita. Prosessit teoksien takana kiinnostavat minua lopputulosta enemmän. En ole varsinaisesti uskollinen millekään tietylle materiaalille.

Opintojen aikana prosessin merkitys avautui minulle taidegrafiikan ja erityisesti kuparin työstämisen kautta. Kiinnostus prosessista ja sattuman hyödyntämisestä on kuitenkin kulkenut matkassa jo pidempään, en vain vielä ymmärtänyt sitä. Paperi ja piirtäminen ovat kulkeneet matkassa mukana lapsuudesta saakka. Piirtämisen rooli on viime vuosina ollut vähäisempi, kynään tarttuminen on tuntunut hankalalta, ja oma itseä miellyttävä piirtämisen tapa on ollut kateissa.

30. marraskuuta 2022 pyörin sängyssä ennen nukahtamista ja katselin ympärilläni. Perinteisten kaapinovien ja listojen tuijottelun, sekä puhelimen selailun lisäksi katseeni osui luonnoskirjaan. Pidin sitä kaiken varalta tuolilla sänkyni vieressä, jos vaikka mielenkiinto piirtämiseen heräisi. Siinä hetkessä mieleeni juolahti, mitä jos piirtäisin tuohon niin kauan, että nukahtaisin.

Taiteellinen osa koostuu A5-arkin kokoisista valkoisista papereista, joihin lähdän tallentamaan nukahtamiseen menevää aikaa piirtämällä. Kirjaan ylös mihin aikaan teen päätöksen nukkumaan menemisestä ja aloitan piirtämään lyhyttä viivaa paperille. Piirtäminen loppuu nukahtamiseen. Herätessä kirjaan paperin toiselle puolelle päivämäärän ja laitan arkin yöpöydän laatikkon. Toistan tämän seuraavana yönä.

2 Prosessista

2.1 Prosessitaide

Prosessitaiteella tarkoitetaan taiteen suuntausta 1960–1970 luvuilla, jossa teoksen toteuttamiseen kuuluva prosessi on tärkeä ja näkyvä osa lopullista teosta. Painoarvo on käytetyissä materiaaleissa ja niiden käyttäytymisessä, siinä miten teoksen muoto on saavutettu. Taiteilija voi määrittää tai olla määrittämättä rajat ennakkoon prosessin toteuttamista varten. Lopullisen teoksen esteettisellä muodolla tai sommitelmalla ei ole suurta painoarvoa. (Tate.)

Prosessitaiteen määrittelemineen on haastavaa, koska sille ei ole koskaan varsinaisesti määritetty rajoja, eikä suuntausta ole perustettu minkään tietyn sitoutuneen jäsenistön voimalla. Sen sijaan prosessitaide nähdään tietyn ajanjakson suuntauksena, jonka alle mahtuu lukematon määrä taiteilijoita eri taiteen kentiltä. Yhteisenä tekijänä on prosessin merkitys työskentelyssä. (Grant 2017, 191.)

Prosessin esittäminen tutkii materiaaleja ja niiden käyttäytymistä ja sattumalla on suuri merkitys teoksen rakentumiselle (Grant 2017, 191). Käytännössä tämä voi tarkoittaa sitä, että esille asetettu teos voi olla edelleen keskeneräinen. Prosessi voi jatkua taiteilijan toimesta tai ajan myötä tapahtuvina materiaalin muutoksina.

Julki tuodut tekemisen tavat häivyttävät illuusiota salamyhkäisistä taiteilijoista työskentelemässä työhuoneissaan, joihin vain harvalla on pääsy. Yleisölle taiteilijain rooli muuttui lähemmäs esiintyjää, jonka luomisprosessi tuodaan nähtäville. (Grant 2017, 189–190.) Esiintyjä aspektin voi ajatella liittyvän performanssin tuloksena syntyviin teoksiin, olivat performanssit sitten julkisia tai yksityisiä. Prosessin ja performanssin raja voi olla häilyvä, mutta molemmista voi jäädä jälkeä jotain aineellista.

Rosalind Krauss (1999, 30) mainitsee, ettei prosessitaiteesta löydy tarpeeksi teoriaa. Teorian puutteen voi nähdä tärkeänä osana prosessitaiteen olemusta, jossa keskitytään puhtaasti taiteelliseen työskentelyyn ja teoksen luomisprosessiin. Käsitetaiteelle tyypillinen taiteen rajojen ja määritelmien etsiminen voi rinnastua myös prosessitaiteeseen. Robert Pincus-Wittenin mukaan kaikessa yksinkertaisuudessaan prosessitaide korostaa prosessia. Valmiin teoksen tehtävä on toimia todisteena läpikäydystä prosessista, eikä esteettisellä lopputuloksella ole merkitystä. Robert Morris on yksi merkittävä prosessitaiteen kentällä toiminut taiteilija ja hänellä on kiinnostava ajatus, jonka mukaan taide pitäisi nähdä laboratoriona ja mahdollisuutena tutkia ihmisen käyttäytymistä. (Grant 2017, 190–192, 199.)

2.2 Piirtäminen ja prosessi

Prosessitaiteessa, jossa ajattelu on usein objektilähtöistä, suurin osa lopullisista teoksista nojautuu perinteisesti kuvanveistoon ja erilaisiin objekteihin. Piirtäminen nähdään useimmiten tärkeänä pohjana kaikelle muulle. Maalarit ja kuvanveistäjät tarvitsevat piirtämistä, mutta piirrokset eivät ole lopullisia teoksia. Piirrokset ovat vaan välivaiheita ja luonnoksia matkalla lopulliseen teokseen. Piirtämisen voi nähdä hyvin prosessimaisena tapahtumana, jossa taiteilija piirtäessään tallentaa kätensä liikkeen ja kynän jäljen paperille. Yhtä lailla säästetyt luonnokset voidaan nähdä matkana lopulliseen taideteokseen. (Lee 1999, 31.)

William Anastasi hyödyntää *blind drawing*-menetelmiä pyrkiessään ohittamaan omaa tietoa toimijuuttaan taiteen tekijänä (Boucher 2006, 140). Hän on piirtänyt silmät sidottuina studiollaan, mutta vienyt luomisprosessinsa myös ihmisten pariin. Hän on esimerkiksi taitellut paperin taskuun sopivaksi, ja pitänyt lyijykynää taskussa paperia vasten. Kun hän päättää sivun olevan valmis, hän taitteli paperin uudelleen ja toistaa tätä niin kauan, että jokaiseen taitelluista alueista on piirretty. (MoMA) Kuvassa 1 on yksi Anastasin taskupiirroksista auki levitettynä ja kehystettynä.

Kuva 1. William Anastasi Untitled (Pocket Drawing), 2006. (Harvard Art Museums)

William Anastasi aloitti vuonna 1977 Subway-sarjansa, jossa piirrookset syntyvät metromatkojen aikana. Anastasi istui metroon piirustuslaturiin, paperin ja kahden kynän kanssa. Anastasi asettaa kätensä 90 asteen kulmaan paperin päälle, pitää käsiään paikallaan ja antaa liikkuvan metron liikehdinnän luoda jäljen paperille (Kuva 2). Lopputulosta ei määrää näköhavainto, vaan metromatkaan kulunut aika ja sen aikana tapahtuvat liikkeet. (Butler 1999, 97.) Piirtäminen sai alkunsa metromatkoista, joissa Anastasi matkasi pelaamaan shakkia ystävänsä kanssa (Boucher 2006, 140).

Kuva 2. William Anastasi Untitled (Subway Drawings), 1990 (Harvard Art Museums)

2.3 Sitoutumisen näkökulma

On Kawara oli japanilainen käsitetaiteilija, jonka työskentelyssä prosessi näyttäytyy mielestäni merkittävässä osassa. Kawara rakensi taiteellisen työskentelyn oman arkensa ympärille. Samalla hän oli hyvä esimerkki siitä, miten yksinkertaisista arjen asioista voi tehdä taidetta ja miten äärimmillään ne voi viedä. Arkeen voi rakentaa rutiineja ja pitkäjänteisesti toistaa pitkiä aikoja. Kawaran päivä koostui erilaisista tehtävistä ja toimista, joita hän suoritti päivän aikana. Parhaimmillaan nämä rutiininomaiset tehtävät olivat osa Kawaran arkea useita vuosikymmeniä. (Woo 2010, 65.)

Date Paintings tai Today Series on kokonaisuus, jonka On Kawara aloitti 4. tammikuuta 1966. 40 vuoden ajan Kawara maalasi joka päivä maalauksen, jossa monokromaattiselle, eli yksiväriselle, pohjalle maalataan kyseisen päivän päivämäärä. Se miten ja millä kielellä päivämäärä ilmaistaan, riippui maasta, missä Kawara milloinkin oli. Jos maassa ei ole käytössä latinalaisia aakkosia, käytti hän kielenä esperantoa. Mikäli maalaus ei ole valmis 24 tunnin sisällä kyseisenä päivänä, se tuhoetaan. Kuvassa 3 nähtävissä Kawaran maalaus, sekä sen säilytystä varten valmistettu rasia, johon maalaus säilötään yhdessä päivän sanomalehdestä otetun leikkeen kanssa. (Woo 2010, 63.)

Kuva 3. On Kawara, May 20.1981 ("Wednesday"), 1981 (Courtesy David Zwirner)

Muita Today Series kokonaisuuteen kuuluvia päivittäisiä tehtäviä oli esimerkiksi I Got Up At (1968–1979) jossa hän lähetti kahdelle ystävälleen postikortit joka päivä. Postikortteihin Kawara leimasi leimasimilla sen kellonajan mihin aikaan hän heräsi ja vei kortit postitettavaksi. Kortit olivat tavallisia turistipostikortteja sieltä, missä hän milloinkin oleskeli. I Got Up At sarja tuli päätökseen taiteilijasta riippumattomista syistä, kun Kawaran leimasimet varastettiin Tukholmassa 1979. (Woo 2010, 64.) Tämä on mielestäni hyvä esimerkki siitä, että aina kaikki ei riipu itsestä ja prosessi voi tulla päätökseen ulkoisten syiden takia ja siitä on hyvä olla tietoinen.

3 Taiteellinen prosessi

3.1 Osaksi arkea

Taiteellisen osan työstäminen tuli osaksi arkeni rutiineja. Loin itselleni rutiinin, jossa piirsin joka yö. Teos tulee koostumaan erillisistä A5 kokoisista paperiarkeista, joihin tallensin nukahtamiseen menevää aikaa lyijykynällä. Jokaiseen arkkiin on tallentunut yksi nukahtaminen. A5 tuntui luontevalta paperin koolta tähän projektiin. Koko tuntui sopivalta näytekapaleelle, joita tullaan keräämään paljon. Aluksi 180 ja ehkä vielä enemmänkin. Projektin aloittanut luonnoskirja loppuvuodelta 2022, oli myös kokoa A5.

Piirtovälineeksi valitsin HB-lyijykynän, joka on kovuuksista yleisin. Lyijykynä paperille on perinteinen ja helppo tapa merkitä asioita muistiin. Lyijykynän jälki on harmaan eri sävyjä, riippuen miten kovaa kynää painaa paperille. Jos piirtovälineenä toimisi värikynä tai vaikkapa sininen kuulakärkikynä, olisi tunnelma heti erilainen. Harmaus tuo ajattomuutta.

Lopulliset paperit halusin pitää mahdollisimman puhtaina muista merkinnöistä. Tapa puolelle kirjoitan päivämäärän ja muita merkintöjä varten pidin muistikirjaa. Muistikirjaan merkitsin ylös nukkumaanmeno ajan ja muitakin havaintoja päivästä, yöstä tai nukahtamisen ajalta. Kuten mistä kynä tai paperi aamulla löytyi, onko paperiin tullut taitoksia. Tai jotain muuta sellaista, minkä näin siinä hetkessä merkitsemisen arvoisena. Kirjaan ylös myös heräämisajankohdan. Näiden asioiden rooli ei välttämättä ole teoksessa näkyvä, mutta kirjaan näitä asioita ylös itseäni varten. Merkitys saattaa löytyä vasta tulevaisuudessa.

Haluan pitää työskentelyn osana omaa arkeani. En halua siitä hallitsevaa elementtiä, joka rajoittaa tai määrittelee arkeani liikaa. Tiettyjä kompromisseja olen joutunut tekemään, mutta ajan kuluessa niiden merkitys on pienentynyt. Asiat, jotka tuntuivat aluksi rajoittavilta, eivät ole rajoittavia enää samassa mittakaavassa, kuin aluksi. Nukkumisasento on yksi kompromisseista, koska joissakin asennoissa on yksinkertaisesti hankala piirtää. Piirtävä käsi väsyä, jos se joutuu kannattelemaan itseään väärällä tavalla. Paperin sijainti määrittyy sen mukaan, mihin käsi luonnollisesti missäkin asennossa asettuu. Jos vaihdan asentoa merkittävästi, muutan samalla paperin paikkaa.

Herätessä todellisuus nukahtamiseen menneestä ajasta konkretisoituu. Näen ensimmäisen kerran, miltä yöllinen piirros näyttää. En pysty havaitsemaan nukahtamista nukahtamisen hetkellä, mutta piirroksesta pystyn sen näkemään.

3.2 Esittävyys

Piirtämisen on tarkoitus tuntua paperin silittämiseltä. Käden ollessa mahdollisimman paikallaan, mutta ei kuitenkaan paikalleen liimautuneena. Lähden piirtämään lyhyttä viivaa toisensa viereen. Viivan pituus ja toiston vauhti riippuvat siitä, mikä tuntuu siinä hetkessä hyvältä tai muuten tarpeelliselta. Toisinaan havahdun siihen, että olen piirtänyt todella nopeaa viivaa. Silloin pyrin hidastamaan tahtia. Tiedostetun viivan pituus voi olla pisteestä useampaan senttiin.

Kun menen nukkumaan, olen pimeässä huoneessa. Paperi sängyllä näyttäytyy vaaleampana lakanaa vasten. Näen käteni liikkeen ja pystyn tuntemaan, kuinka lyijykynä jättää jälkeä paperiin. Mutta paperiin piirtyvää kuvaa en pysty havaitsemaan. Tunne on hämmennävä. Koska valossa, oli se sitten päivänvaloa tai keinotekoista, valkoiseen paperiin lyijykynällä tehdyn jäljen pystyy havaitsemaan helposti. Jopa hyvin hennon jäljen. Pimeässä piirtyvä kuva on mahdollista havaita vasta silloin, kun viiva on kohdistunut samaan kohtaan kauan. Kuvassa 4 ensimmäinen piirros, jonka kohdalla aloin näkemään piirrosjälkeä pimeässä tummana möykkynä. Kokonaisuuden muiden paperien rinnalla tämä erottuu edelleen kaikkein tummimpana.

Kuva 4. 12.lokakuuta, tummin piirros puolen vuoden ajalta

Vertaillessani omaa ja William Anastasin työskentelyä, näen sekä yhtäläisyyksiä, että eroja. Eroja on varsinkin taiteilijan roolissa. Anastasi pyrkii pois tiedostetusta piirtämisestä, pitämällä käsiään paperin päällä liikuttamatta niitä, antaen liikkeen tallentaa jäljen. Minä liikutan kynää itse ja olen tavallaan tietoisempi siitä mitä teen. Vaikka en näe sitä mitä teen, pystyn itse vaikuttamaan esimerkiksi viivan pituuteen ja jossakin määrin sen sijaintiin. Toisaalta kumpikaan jälki ei toteutuisi ilman mahdollistajaa. Kummallakin on kontakti käden, kynän ja paperin välillä. Piirroksen lopullisella muodolla ei ole merkitystä, vaan sillä, miten tapahtuma on tallennettu.

Kun olen kertonut projektistani muille, ensimmäisiä esitettyjä kysymyksiä on ollut se, pyrinkö piirtämään jotain esittävää. Kiemuroita, muotoja, jotain tunnistettavaa. On ollut kiinnostavaa nähdä ja kuulla, miten monelle esittävyys on ollut se ensimmäinen ajatus. Varsinkin sen takia, etten itse ollut edes ajatellut asiaa. Viiva tuli luonnostaan automaattisesti,

3.3 Epäröinti, kyseenalaistaminen ja päätös sitoutumisesta

Opintojen aikana olen ehtinyt näkemään monen opiskelijakollegan opinnäytetyöhön liittyvää matkaa. Suunnan vaihtoja, oivalluksen hetkiä ja lopullisien töiden muotoutumista. Piirrän, kunnes nukahdan -projektin päätyminen opinnäytetyöksi oli sekä helppo, että vaikea päätös. Kaikessa ristiriitaisuudessaan vaikeimmalta tuntui päätöksen tuoma selkeys siitä, mitä olen tekemässä. Teoksen konsepti ja muoto oli käytännössä valmis. Lyijykynä ja samankokoiset paperit, nukahtamiseen menevän ajan mittaaminen ja sen seuraaminen pitkällä aikavälillä. Lopullisena teoksena esitän nämä valmiit paperit jollakin tavalla Imatran taidemuseolla, todennäköisesti seinällä.

Työskentelyprosessissani materiaalia kertyy tasaisesti ennakkoon määriteltyjen rajojen puitteissa. Samat toimenpiteet toistuvat illasta toiseen ja oma suhtautuminen opinnäytetyöhön ja prosessiin hapuilee. Missä on radikaalit käänneet ja oivalluksien hetket, jotka muuttavat oleellisesti taiteellisen produktioni suunnan. Onko tämä edes prosessi, miksi teen tätä ja mikä tässä edes on pointti. Ja mihin asioihin lähden teoreettista puolta sitomaan, kun projekti menee monen käsitteen alle. Käsitetaide, prosessitaide, minimalismi ja automatismi. Ja lista jatkuu. Pelkkiä projektin ja prosessin kyseenalaistavia kysymyksiä ja pohdintaa siitä, onko tämä prosessi tarpeeksi.

Pari viikkoa ennen ripustusta ymmärsin, että osa oman prosessini kannalta merkittävistä käänneistä ja oivalluksista eivät ole näkyviä. Prosessi, mitä olen työstänyt koko tämän ajan, on ajatukset. Ajatukset, joilla haen perusteluja ja ymmärrystä siihen mitä teen. Itsevarmuutta ja luottoa omaan luovaan ilmaisuun.

On Kawara näyttää, miten sitoutumalla pitkäjaksoisiin projekteihin voi rakentaa tavan tehdä taidetta. Ja kuinka määrien ja toiston myötä teoksen vaikuttavuus kasvaa. En voi verrata omaa puolen vuoden projektiani siihen, että Kawara on työstänyt omiaan useita vuosia ja vuosikymmeniä. Mutta sitoutuminen on ollut oleellinen osa työskentelyäni. Vaikka prosessi on herättänyt paljon epäilyksen tunteita, jatkoin piirtämistä. Loppujen lopuksi itselleni laatima tehtävänanto tuntui luontevalta ja sitoutumisen arvoiselta. Toteutus tuntui mahdolliselta, tuntien oma itsepäisyys viedä loppuun sellaisia asioita, jotka tuntuvat itselle tärkeiltä.

3.4 Havaintoja

Nostan esiin muutamia tekemiäni havaintoja puolenvuoden ajalta. Yksittäisiä tapahtumia, jotka ovat jääneet merkittävänä mieleen, sekä sellaisia, jotka olen voinut havaita vasta ajan kuluessa.

Varsinkin projektin alkuvaiheissa havahtuin hetken piirtämisen jälkeen tilanteeseen, jossa pidän kynää paikallaan paperin päällä. Toinen hieman vastaavan tilanne on sellainen, jossa säpsähdän takaisin hereille kynän retkahtaessa kädestä. Näissä hetkissä olen ollut valveilla olon ja unen rajamailla, havainnot ovat tiedostetun hereillä olon puolella, mutta toisaalta pystyn ymmärtämään sen, että hetki sitten olen ollut lähellä nukahtamista. Ajan kuluessa tätä on tapahtunut vähemmän ja epäilen sen johtuvan siitä, että piirtämisestä on tullut uusi normaali nukahtamisen yhteyteen.

Sänkyjen ja erityisesti patjojen kovuuksissa on merkittäviä eroja. Eniten olen nukkunut jämakällä superlon patjalla, joka joustaa hyvin vähän. Toiseksi eniten olen nukkunut runkopatjasängyllä, jonne superlon patjaan verrattuna uppoaa kuin monttuun. Piirtojäljessä voi olla pieniä eroja viivan ilmapuudessa ja tarkkuudessa. Suurin ero liittyy papereiden löytöpaikkoihin. Paperit löytyvät lattialta todennäköisemmin pehmeällä patjalla nukutun yön jälkeen, muistaakseni superlon patjan kanssa näin ei ole käynyt kertaakaan. Mutta prosessiin rutinoituminen näkyy tässäkin. Alkuun paperit löytyivät lattialta ja mitä pidemmän yhtenäisen ajanjakson nukuin pehmeällä sängyllä, alkoivat paperit pysymään sängyllä. Tai kuten olen muistikirjaani merkinnyt: paperi nätisti vieressä.

Puolen vuoden aikana olen nukahtanut piirtämättä molempien käsien sormilla laskettavan määrän. Todennäköisyys tyhjälle paperille kasvoi pitkien matkustus- ja ajopäivien jälkeen. Tämän voi tarkentaa nimenomaan matkustuskohteeseen. Kun palasin omaan kotiin, tätä ei juurikaan tapahtunut. Kotona piirtämisen liittyvät vaiheet ovat varmasti eri tavalla iskostuneet mieleen, muualla arki on joka tapauksessa erilaista.

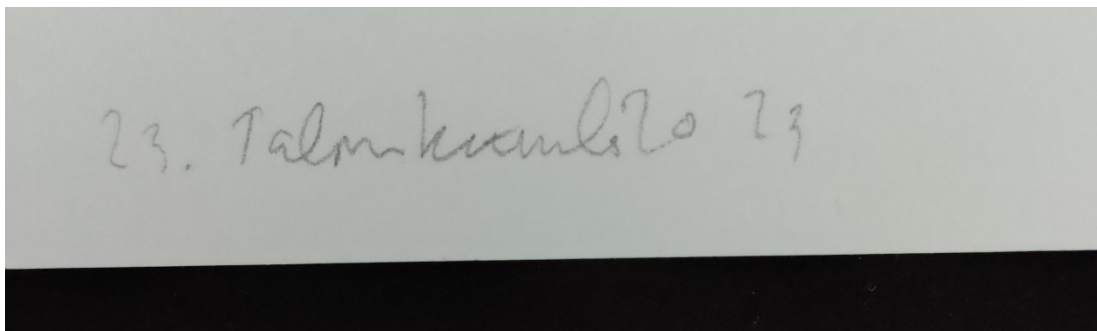
Ajattelin, että olisin rauhattomampi nukkuja ja papereihin kertyisi lommoja, taitoksia ja rypyjä tuon tuostakin. Sitä ei kuitenkaan tapahtunut ja aloin odottamaan tätä hetkeä.

Ensimmäinen taitos löytyi 24. lokakuuta. Siltä päivältä olen merkinnyt ylös ”lommoja pape-
rissa” ja sydän tekstin perässä. Lommojen alkuperästä ei ole tietoa.

19. marraskuuta heräsin yöllä ja lähdin korjaamaan asentoa. Olin nukahtanut mahalleni,
jonkinlaiseen puolikytki asentoon paperi tyynyn vieressä. Jostain syystä laitoin kädet nyrk-
kiin ja lähdin nostamaan itseäni ylöspäin. Oikean käden alla tuntui ja kuului paperin rutinaa.
Olin niin innoissani, kuin juuri hereille havahtunut tietoisuudessaan voi olla. Nyt minä tiedän
miten nämä jäljet ovat paperiin syntyneet, niillä on tarina. Korjasin asennon mukavaksi ja
jatkoin nukkumista.

Tammikuun alussa olimme puhuneet mahdollisista tavoista kasvattaa kerättyjen nukahta-
misten määrää Imatran taidemuseolle. 5. Tammikuuta heräsin yöllä ja aloin puoli unessa
juuri heränneenä toistamaan rutiinejani. Merkitsin muistikirjaan heräämisajan, kirjoitin pa-
perin taakse päivämäärän, kurotin uutta paperia kohti ja merkitsin ylös uuden nukkumaan-
meno ajan. Aamulla totesin, etten jatkossa halua viedä projektiani väkisin tähän suuntaan.
Jos ensimmäinen ajatus heräämisen hetkellä keskellä yötä on se, että täytyy ottaa uusi
paperi ja piirtää, pyörii prosessi liikaa mielessä. Tammikuun viides oli kuitenkin tärkeä suun-
nan vahvistaja ja osa prosessia, joten molemmat piirrokset tulevat olemaan osa kokonai-
suutta.

23. helmikuuta heräsin normaalisti, etsin kynän ja käänsin paperin kirjoittaakseni päivämää-
rän. Jäin tuijottamaan käännettyä paperia. Siellä oli oikeassa kohdassa paperin vasem-
massa alareunassa päivämäärä valmiina (Kuva 5). Päivä oli oikein, mutta kuukaudesta en
saa selvää ja vuosikin on väärä. Käsiä tuntui tutulta, mutta samalla vieraalta. Toisaalta
kenen muunkaan se olisi. Päivämäärien kanssa sekoilut jatkuivat tämän päivän osalta myös
muistikirjassani, sinne olin merkinnyt 23. marraskuuta. Tämä päivä on minulle edelleen
mysteri. Olenko kirjoittanut tämän päivämäärän paperiin unissani vai enkö muista sitä, että
olen jo kerran herännyt ja silloin kirjoittanut päivämäärän ylös. Ehkä tämä on vain yksi to-
diste siitä, miten rutiininomaisesti suoritan itselleni laatimaa tehtävää

Kuva 5. Päivämäärä paperin takana

4 Tekniset ratkaisut

4.1 Esillepanokokeilut

Opinnäytetyön lopulliset paperit ovat uniikkeja kappaleita, joita pyrin käsittelemään varoen. Päädyin tekemään samankokoiset testikappaleet tulostuspaperista, jotta pystyisin huolettomammin kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ripustukselle, vahingoittamatta lopullisia papereita. Ripustuksien näkeminen konkreettisesti oikeassa koossa tuntui oleelliselta seuraavalta vaiheelta, jotta pystyn paremmin ymmärtämään mihin suuntaan haluan teosta viedä.

Pelkkien valkoisten testipapereiden ripustaminen seinälle ei kuitenkaan vastaa sitä todellisuutta, miltä lopullinen teos tulee näyttämään. Vaihtoehtona oli tulostaa joitain lopullisista papereista ja monistaa niitä tarpeellinen määrä, tai sitten piirtää myös testipaperit itse. Tulostamisella olisin päässyt helpommalla, mutta päädyin piirtämään myös testipaperit itse. Piirsin kahteen paperiin kerrallaan, oikealla ja vasemmalla kädellä. Näihin papereihin piirretty aika määrityi sattumanvaraisesti, jossain kohdassa päätin niiden olevan valmiita. Ajallisesti testipapereiden piirtäminen ei vienyt kovinkaan kauaa, kerkesin katsoa pari elokuvaa suoratoistopalveluista, pitäen välillä reippaasti taukoja piirtämisestä.

Oli kiinnostavaa havainnoida omaa käytöstäni testiarkkien kanssa. Olosuhteet piirtämiselle olivat erilaiset. Tällä kertaa piirsin molemmilla käsillä, istuallaan ja tarkoituksena ei ole nukahtaa. Piirtämisen vauhti oli huomattavasti nopeampi ja pohdin, tuleeko tämä vaikuttamaan tulevan yön piirrokseen. Ei vaikuttanut.

Testipaperien avulla kokeilin erilaisia sommitelmia ja mahdollisuuksia täyttää seinää. Kokeilin ripustuksia lattiasta kattoon, seinän leveydellä ja keskitetympää ripustusta, jossa paperit eivät rajaudu seinien, lattian tai katon mukaan. Näistä vaihtoehdoista pidin eniten lattiasta kattoon ripustuksesta (Kuva 6).

Kuva 6. Testiripustus pienillä väleillä, 260 cm korkea seinä

4.2 Hylätyt kiinnitysvaihtoehdot

Esille on tulossa 180 paperia ja neljästä kulmasta kiinnitettynä se tarkoittaa 720 naulaa tai nuppineulaa. Määrä on suuri myös kahdesta kulmasta kiinnitettynä. Kaiken lisäksi hyvin näkyvä ratkaisu, sekä paperia vahingoittava. Vastaava, mutta paperia vahingoittamaton tapa on ruuvata seinään ruuveja ja ripustaa paperi magneettien avulla. Tämä vaihtoehto tuntui työläältä siihen nähden, että magneetit tulevat kuitenkin näkymään lopputuloksessa papereiden päällä.

Yksi ehdotus oli kiinnittää valkoiseksi maalattuja metallisia listoja seiniin, joihin papereita voi kiinnittää magneeteilla. Tässä vaihtoehdossa ruuvien määrän pystyy minimoimaan, mutta teoksen koko täytyy lyödä lukkoon varhaisessa vaiheessa. Kokonaisuudella ei ole samanlaista mahdollisuutta elää tilan mukana, mitä yksittäisillä kappaleilla on. Seinässä oleva lista on yksi elementti lisää teokseen, joka tulee joko näyttämään hyvältä tai sitten se vie negatiivisella tavalla huomiota itse teokselta.

Pajamestarilta sain vahvan suosituksen käyttää liimapaperia. Se on happovapaa ja pitää teoksen varmasti kiinni seinässä. Irrottaessa seinään jääneet liimapaperin jämmät lähtevät vedellä. Liimapaperista tehdään kaksi T-mallista saranaa paperin taakse, joista yksi osa kiinnitetään paperiin ja kaksi osaa seinään. Saranan mallinen ripustus mahdollistaa ilmavan ripustuksen, jossa paperin reunoja ei kiinnitetä seinään ollenkaan. Liimapaperin huono puoli on siinä, että sitä pitää kostuttaa, jotta se kiinnittyy paperiin tai seinään. Sitä ei kuitenkaan saa kostuttaa liikaa varsinkaan paperiin kiinnittäessä, koska silloin paperi turpoaa ja se tulee näkymään paperin oikealla puolella. Testipaperia kiinnittäessä huomasin myös, että valkoinen liimapaperi näkyy läpi käyttämästäni paperista.

4.3 Teipit

Projektin aikana olen kiinnittänyt huomiota enemmän siihen, miten muut ovat ripustaneet esille paperipohjaisia teoksiaan. Erityisesti kiinnitin huomiota ratkaisuihin, joissa kiinnitys on mahdollisimman näkymätön ja mielellään sellainen, joka ei vahingoita paperia.

Teipin käyttöä pohdin varauksella. Onko mahdollista löytää sellainen teippi, joka pysyy seinässä tarpeeksi kauan ja toisaalta irtoaa seinästä suhteellisen helposti ja mielellään jälkiä jättämättä. Koska teokseni ovat paperipohjaisia, on kiinnitysmekanismiin oltava happovapaa. Epäilyistä huolimatta teippi tuntui helpoiten lähestyttävältä ja ripustuksen kannalta joustavimmalta vaihtoehdolta. Kyselyiden tuloksena sain suosituksia muutamista teipeistä ja lähdin kokeilemaan niiden toimivuutta.

Würth myy kaksipuoleista akryyliteippiä, jota on käytetty museossa teostietolaattojen seinään kiinnittämiseen. Laatat ovat pysyneet seinässä kolme kuukautta ilman ongelmia, ja teippi irtoaa seinästä rullaamalla jälkiä jättämättä. Teipin huono puoli on se, että se tuskin on happovapaa. Lisäksi maalattu seinäpinta on materiaalina huomattavan erilainen kuin huokoinen ja periksi antava paperi. Ennakkoepäilyjen ja testien myötä vahvistui, että pelkällä akryyliteipillä kiinnitetyn paperin saa irti seinästä, mutta paperin pinta vahingoittuu.

Toisena suosituksena sain Scotch Magic-teipin. Teippi on happovapaa, joten sen jättäminen paperin taakse ei haittaa, mutta sen saa poistettua paperista ilman, että se jättää rasvajälkiä, eikä se vahingoita paperin pintaa. Tätä teippiä on mahdollista löytää useimmista

hyvin varustelluista tavarataloista. Pakkaus ei suoraan anna ymmärtää, että teippi on happovapaa. Etsin teipistä tietoa ja löysin happovapauteen viittaavia termejä ja käyttötarkoituksia, mutta vasta englanninkielinen haku vahvisti teipin tosiaan olevan happovapaa. Scotch-teippiä suositeltiin käytettävän yhdessä toisen kaksipuoleisen teipin kanssa, esimerkiksi pehmoteipin kanssa.

Testien perusteella Würthin kaksipuoleisen teipin ja Scotch Magic-teipin yhdistelmä on toimiva. Scotch teippi ponnahtaa irti akryyliteipistä, kun akryyliteippiä tökkii varovasti paletti-veitsellä. Akryyliteipin palan koolla on tässä kuitenkin suuri merkitys, mitä pienempi sen parempi. Laitoin yhden testierän epähuomiossa kiinni seinään hieman isommilla paloilla teippiä, noin 1 cm x 1 cm ja niitä oli hankalampi irrottaa. Epäilen sen johtuneen siitä, että teipin kiinnitys pinta-ala oli isompi ja ilman saaminen teippien väliin vaati enemmän työtä. Erityisen hankalaa irrottaminen oli, kun kiinnitin teipit keskelle paperia. Sillä lähdin hakemaan ilmavuutta ripustukseen, mutta testin tuloksena päätin kiinnittää paperit vain ylhäältä ja mahdollisimman läheltä reunaa, jotta paperien irrottaminen kävisi jouhevasti.

4.4 Järjestys

Alusta asti olen ajatellut, että paperit esitetään aikajärjestyksessä, oikealta vasemmalle ja ylhäältä alas. Projekti on ollut päiväkirjamainen tehtävänanto itselleni, joka etenee arjen matkassa. Päätös nukkumaan menemisestä ja ajan merkitseminen ylös. Nipusta otetaan yksi paperi, johon piirretään ja sitten nukahdetaan. Herätessä tarkistan ajan, ihmettelen lopputulosta ja merkitse taakse päivämäärän. Valmis paperi laitetaan talteen yöpöydän laatikoon, jossa kerättyjen nukahtamisten pino kasvaa kuukauden ajan. Prosessin myötä näin oleellisena, että paperit myös esitetään aikajärjestyksessä. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei tilanne voisi tulevaisuudessa muuttua.

Testipapereita käsitellessä havaitsin sen, kuinka paperien järjestyksellä ei ollut mitään väliä. En ole muodostanut niihin samanlaisia tiedostamattomia järjestyksiä ja odotuksia, mitä lopullisille papereille on muodostunut. Olen silloin tällöin levittänyt virallisia papereita pöydälle nähdäkseni niitä muussa muodossa kuin pinoissa. Kerran ne menivät vahingossa väärään järjestykseen ja aloin nopeasti epäilemään järjestystä.

Loppujen lopuksi papereita on mahdollista järjestää monella tavalla. Aikajärjestyksessä, esteettisyyttä silmällä pitäen, aivan sattumanvaraisesti tai valitsemalla erikseen määritellyillä kriteereillä muutamia koko kokonaisuudesta. Havaitsin On Kawaran ripustaneen Date Paintings -maalauksiaan useissa eri järjestyksissä. Hänen työskentelyssään ajan käsitteen haastaminen oli osa teosta, kuinka ajan käsite on lopulta rakennettu ihmisen toimesta.

5 Piirrän, kunnes nukahdan

5.1 Ripustuksen valmistelu

Valmistautuminen kokonaisuuden ripustamiseen Imatran taidemuseolle alkoi teippien kiinnittämisellä paperien taakse. Pääsin valmistelemaan paperit museolle päivää ennen yhteisen ripustuksen aloitusta, tällä pyrin säästämään itseltäni ripustukseen menevää aikaa ja toisaalta minimoimaan kuljetuksessa tapahtuvia vahinkoja. Asetin papereita riviin pöydän leveyden mitalla, ensin kiinnitin palan Scotch Magic-teippiä paperin molempiin ylänurkkiin. Seuraavaksi tein toisen kierroksen, jossa laitoin kaksipuoleisen Würth-teipin Scotch-teipin päälle.

Teippien laitton yhteydessä pääsin tutkimaan lähes tyhjiä museon tiloja ja seiniä, miettien alustavasti potentiaalisia paikkoja omalle teokselle. Testien perusteella teoksen kiinnitystapa ei tule jättämään seiniin jälkiä, joten sain luvan ripustaa teokseni mille tahansa seinälle. Museon kaikki seinät, kiviset ja puurakenteiset, on kaikki maalattu samalla maalilla. Etukäteen olin pohjapiirrosten mukaan laskenut miten saisin teoksen mahtumaan liikuteltaviin puurakenteisiin seiniin, joiden ripustuskorkeus on 40 cm kiinteitä seiniä matalampi. Nämä seinät eivät tuntuneet enää oikeilta vaihtoehdoilta, sen sijaan museon kiinteät tai korkeammat puurakenteiset seinät tuntuivat paremmalta. Näissä seinissä tilan haltuun ottaminen lattiasta kattoon on mahdollinen, liikuteltavissa seinissä seinän yläosan ja katon välille jäisi tyhjää tilaa.

Ripustuspäivänä katsoimme yhdessä tilatarpeita ja kaikkien teoksille mahdollisimman hyvää paikkaa kokonaisuuden kannalta. Oma paikkani löytyi läheltä museon sisäänkäyntiä, ikkunoita vastapäätä olevasta kiinteästä seinästä. Ennen virallisten papereiden kiinnitystä kokeilin testipapereilla, miten kokonaisuus asettuu seinälle. Linjalaseria apuna käyttäen mallasin yhden pysty- ja vaakarivin suurin piirtein kohdilleen, päättäen samalla lopullisen paperien etäisyyden toisistaan. Päädyin 3 cm etäisyyteen paperien välillä. Kuvassa 7 testipapereilla määritetty ripustusala, sekä rakennelma linjalaserin viivojen saamiseksi seinän yläreunaan lopullisten papereiden kiinnitystä varten.

Kuva 7. Yleiskuva ripustuksen alkuvaiheista

Teos tulee olemaan noin 285 cm korkea ja 267 cm leveä. Papereiden määränä tämä tarkoittaa 12 paperia pystyrivissä ja 15 paperia vaakarivissä. Jaoin paperit 15 paperin nippuihin vaakarivien mukaan ja numeroin rivit 1–12 ja merkitsin niihin vielä varmuuden vuoksi nipun sisältämät päivämäärät (Kuva 8). Esimerkiksi nipusta numero 1 löytyy paperit aikaväliltä 1.9. – 15.9.2023. Tällä tavalla ajattelin pystyvani tekemään joko kokonaisen vaakarivin kerrallaan tai vastaavasti etenemällä ylhäältä alas ottamalla jokaisesta pinosta aina päällimmäisen paperin.

Kuva 8. Paperit pinoissa vaakarivien mukaan

Ennen museolle menoa olin ajatellut papereiden olevan hyvin lähellä toisiaan. Mahdollisimman pienillä etäisyyksillä ilman, että ne olisivat kiinni toisissaan. Ripustusta edeltäneellä viikolla kyseenalaistin ajatuksen ja lähdin kokeilemaan suurempia välejä. Päädyin kasvatamaan papereiden väliä maltilliseen yhteen senttimetriin ja sen mukaan tein ripustuksen avuksi ristejä ruutupaperin ruutujen mukaan, jotka liimasin vielä paksummalle kartongille.

Seinän koko oli ensimmäinen asia, josta ajatus muuttui paikan päällä museolla. Seuraava muutos tuli paperien etäisyyksiin. Sentin välit papereiden välillä tuntuivat todella pieniltä ja lopulta päädyin vaihtamaan etäisyyden lennosta kolmeen senttimetriin, koska se tuntui oikealta siinä tilassa. Jälkikäteen pohdin tilan roolia ripustuksessa, miten huonekorkeus, tilan koko ja ympärillä olevat asiat vaikuttavat ripustukseen.

Ripustuksen avuksi tekemäni ristit eivät enää käyneet sellaisenaan, joten teippasin kolme ristiä rinnakkain niin, että sain niistä oikean kokoiset. Teoksien teippaaminen seinään tapahtui ylhäältä alas, näin tikkaita tarvitsi siirtää mahdollisimman vähän. Linjalaserin pystyviiva auttoi pitämään paperit suorassa ja risteillä pidin huolen siitä, että paperien välinen etäisyys pysyi oikeana. Ripustus vaiheessa pidin seinässä samanlaisia numerolappuja,

joilla merkitsin myös pöydällä olevia paperipinoja. Tällä tavalla pystyin varmistamaan vielä tikkailla, että paperin takana oleva päivämäärä täsmää rivin sisältämiin päivämääriin ilman epäröintejä. Ripustuksen vaiheita havainnollistetaan kuvassa 9.

Kuva 9. Vaihekuva ripustuksesta

Ripustin museolla suurimman osan papereista alusta loppuun itse. Mielestäni oli kuitenkin tärkeä saada käsitys siitä, mihin ripustuksessa menee aikaa ja mitä vaiheita on mahdollista nopeuttaa apulaisen kanssa. Välillä sain apua opiskelijakollegoilta, jotta minun ei koko ajan tarvinnut kiivetä tikkaita ylös ja alas. Toinen missä oli hyvä saada apua, oli linjalaserin täsmäminen. Minun oli helpompi olla tikkailla varmistamassa oikea kohta, kun toinen siirsi laseria. Kun linjalaser oli paikallaan ja aloitin pystyrivin kiinnittämisen ylhäältä alas yksin, kului 12 minuuttia. Paperin ojentajan kanssa pääsimme 10 minuuttiin ja sain säästettyä itseäni tikkailla ravaamiselta.

5.2 Piirrän, kunnes nukahdan

Teoksen nimeksi tuli Piirrän, kunnes nukahdan. Se on lause, jonka sanoin kaikille, jotka kysyivät mitä minä teen. Samalla se pyöri kaikissa opinnäytetyöhön liittyvissä miellekartoissa pitkin syksyä. Jotkut varmaan ajattelivat sen olevan teoksen nimi jo ennen minua.

Valmiin kokonaisuuden ripustus on seinällä lähes lattiasta kattoon. Paperien välisen etäisyyden kasvattaminen oli mielestäni hyvä päätös. Koska meillä oli tilaa museolla, sain kasvatettua teosta vielä isommaksi. Halusin papereiden näyttävän isona massana seinällä, antaen mahdollisuuden kiinnittää huomion myös yksittäisiin arkkeihin.

Oli jännittävää nähdä oma työ ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan ripustettuna (Kuva 10). Ensimmäisiä kuukausia olin levitellyt pöydälle ja katsonut sen hetkistä kokonaisuutta. Viimeiset kolme kuukautta kerrytin vain pinoja ja luotin prosessin tuomaan lopputulokseen. Peräkkäisten päivien arkeista pystyi löytämään hämmentävän paljon samankaltaisuuksia ja yhteyksiä. Jotkut arkit muistuttivat muodoltaan toisiaan ja joidenkin papereiden piirroset kuin jatkuivat seuraavassa.

Kuva 10. Yleiskuva Imatran taidemuseolta teoksesta Piirrän, kunnes nukahdan

Kun katsoin piirroksia seinällä, hämmästelín piirrosjäljen vähyyttä useimmissa arkeissa. Katselin kuitenkin puolen vuoden ajalta nukahtamiseen mennyttä aikaa. Kokonaisuudesta huomasi, kuinka selkeästi nukahtamiseen menevä aika ja piirrosjäljen määrä kulki jonkinlaisissa sykleissä. Tiettynä aikana nukahtamiseen meni kauemmin aikaa ja toisinaan vähemmän. Jälkikäteen voisi olla kiinnostavaa katsoa teosta esimerkiksi muistikirjan merkintöjen kanssa, löytyykö sieltä yhdistäviä tekijöitä.

Teoksen ymmärtämisen kannalta oli tärkeää miettiä, miten tulen teoksen nimeämään. Päädyin nimeen Piirrän, kunnes nukahdan, pääasiassa siksi, että koen sen avaavan piirroksia ymmärrettävällä tavalla. Teosta saa katsoa pelkästään esteettisenä kokonaisuutena, mutta prosessi teoksen takana avaa piirroksiin uuden kulman. Piirrokset eivät itse pysty kertomaan sitä, miten ne on tehty. Itsessään ne ovat todisteita ja tallenteita.

Kiinnitin paperit seinään kahdesta kohtaa paperin yläreunasta, mahdollisimman läheltä reunoja. Piirustusalue ei ole ollut tasainen, joten papereissa on taitoksia ja osa niistä irtaantuu seinästä enemmän kuin toiset. En halunnut lähteä papereita suoristamaan, koska ne kuuluivat osana piirtämisen hetkeen ja siinä syntyneisiin jälkiin. Pidín kokonaisuuden elävästä pinnasta, jonka kaarevat ja taittuneet paperit loivat.

Työn valaiseminen toi omat haasteensa, koska museolla on valokiskoja vain tietyissä kohdissa. Kun teosta lähestyy, oma varjo asettuu teoksen päälle. Lähempää yläviistosta tulevat valot olisivat ainakin osittain ratkaisseet ongelmaa, mutta sellaista mahdollisuutta ei ollut.

Halusin, että kokonaisuutta on mahdollista katsoa kaukaa, mutta tulla myös lähelle (Kuva 11). Kaukaa katsottuna voi keskittyä vaaleaan kokonaisuuteen, jonka tummista kohdista ei saa selvyyttä. Lähelle tuleminen avaa teoksesta enemmän sävyjä ja viivan luonnetta. Sieltä voi myös löytää kohdan, jossa minä olen nukahtanut.

Kuva 11. Lähempää kuvattuna teos Piirrän, kunnes nukahdan

6 Yhteenveto

Tämä opinnäytetyön myötä toteutettu teoskokonaisuus on puolen vuoden ajan toiminut mahdollisuutena saavuttaa sellaista arjen tapahtumaa, jota ei itsessään pysty havaitsemaan. Nukahtaminen sijoittuu valveilla olon ja unen rajamaille, olemalla rajapinta tiedostetun ja tiedostamattoman välillä. Erilaiset älylaitteet tarjoavat varmasti helposti tarkkoja tietoja tästä hetkestä, mutta minä lähdin tavoittelemaan tätä hetkeä kynän ja paperin kanssa.

Hain tukea ja ymmärrystä omaan taiteelliseen tekemiseeni perehtymällä prosessitaiteen suuntaukseen 1960–1970-luvuilla. Lisäksi tutkin prosessin merkityksiä ja näyttäytymistä muiden taiteilijoiden työskentelyssä. Löysin eroja ja yhtäläisyyksiä, ajatuksia tulevaisuutta varten. Ymmärrän paremmin prosessitaiteen suuntausta ja miten laaja se todellisuudessa onkaan.

En usko, että osasin marraskuussa 2022 kuvitella, miten pitkälle voisin ohimennen mieleen juolahtaneen ajatuksen viedä. Silloin etenin päivä kerrallaan, lopulta haastoin itseni piirtämään yhtäjaksoisesti kuukauden ajan ja sen myös toteutin. Pitkän tauon jälkeen aloitin projektin uudestaan syyskuussa 2023. Ei mennyt kauaa, kun projekti tuli osaksi opinnäytetyötäni ja asetin tavoitteeksi tallentaa nukahtamisia puoli vuotta yhtäjaksoisesti piirtäen. Koen onnistuneeni siinä, että projekti kulki sujuvasti osana arkeani. Kyseenalaistamisen hetket kuuluvat prosessiin, mutta piirtäminen ei ikinä ollut se asia, joka aiheutti päänvaivaa opinnäytetyöprosessissa.

Piirrän, kunnes nukahdan -teoskokonaisuus koostuu 180 erillisistä A5-arkin kokoisista papereista. Papereihin tallennettiin nukahtamiseen menevää aikaa piirtämällä puolen vuoden ajalta. Sen lisäksi pidin enemmän ja vähemmän aktiivisesti kirjaa projektin aikana tekemistäni havainnoista. Osa havainnoista on sidoksissa tiettyihin piirroksiin, osa sellaisia, joita pystyi havaitsemaan vasta pidemmän ajan ja toiston kautta.

Prosessit tulevat varmasti kulkemaan mukana taiteellisessa työskentelyssäni. Kiinnostus työvaiheisiin, materiaalin käyttäytymiseen ja näkyvän teoksen kannalta näkymättömiin vaiheisiin on kulkenut mukamani kauemmin, kuin olen sitä ymmärtänyt. Nukahtamisten tallentaminen piirtämällä on jatkunut edelleen ja aion jatkaa sitä niin kauan, kun se tuntuu hyvältä.

Lähteet

- Boucher, B. 2006. Rereading Anastasi: Working in an impressive variety of mediums, William Anastasi brings to bear on his Conceptual work a wide-ranging formal inventiveness and a Duchampian wit. *Art in America*. Vol.94 (11). 138-141 Viitattu 21.1.2024 Saatavissa rajoitetusti LAB Primo
- Butler, C. 1999. *Ends And Means*. Butler, C. *Afterimage: Drawing Through Process*. Los Angeles. The Museum of Contemporary Art. 81-112.
- Grant, K. 2017. *All about Process: The Theory and Discourse of Modern Artistic Labor*. Pennsylvania State University Press. Viitattu 14.2.2024. Saatavissa rajoitetusti LAB Primo
- Harvard Art Museums. William Anastasi *Untitled (Pocket Drawings)*. 2006. Viitattu 10.3.2024 Saatavissa <https://harvardartmuseums.org/collections/object/324166?position=1&context=person&id=18973>
- Harvard Art Museums. William Anastasi *Untitled (Subway Drawing)*. 1990. Viitattu 10.3.2024 Saatavissa <https://harvardartmuseums.org/collections/object/195374>
- Krauss, R. 1999. *A Voyage on the North Sea*. Thames &Hudson. Viitattu 10.3.2024 Saatavissa https://artecontemporaneaehc.files.wordpress.com/2016/10/krauss_voyage-on-the-north-sea.pdf
- Lee, P. 1999. *Some Kinds of Duration: The Temporality of Drawing As Process Art*. Butler, C. *Afterimage: Drawing Through Process*. Los Angeles. The Museum of Contemporary art. 25-48.
- MoMA. William Anastasi *Untitled (Pocket Drawings)*. Museum of Modert Art. Viitattu 13.3.2024. Saatavissa <https://www.moma.org/collection/works/90658>
- Tate. *Process art*. Viitattu 10.3.2024. Saatavissa <https://www.tate.org.uk/art/art-terms/p/process-art>
- Courtesy David Zwirner. *On Kawara May 20,1981 ("Wednesday")*. viitattu 19.2.2024. Saatavissa https://www.guggenheim.org/teaching-materials/on-kawara-silence/paintings-today-series-date-paintings?gallery=onkawara_date_paintings
- Woo, J-A. 2010. *On Kawara's Date Paintings: Series of horror and Boredom*. *Art Journal*. Viitattu 21.1.2024. Saatavissa rajoitetusti LAB Primo